

I

(Mededelingen)

RAAD

Conclusies van de Raad betreffende de gemeenschappelijke waarden en beginselen van de gezondheidsstelsels van de Europese Unie

(2006/C 146/01)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

1. NEEMT ER NOTA VAN dat de Europese Commissie besloten heeft om gezondheidsdiensten in haar gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende diensten op de interne markt uit de werkingssfeer van het voorstel te halen en aldus een aantal amendementen van het Europees Parlement in de tekst op te nemen.
2. NEEMT ER NOTA VAN dat de Europese Commissie verklaard heeft dat zij een communautair kader voor veilige, hoogwaardige en efficiënte gezondheidsdiensten tot stand wil brengen door de samenwerking tussen de lidstaten te intensiveren en duidelijkheid en zekerheid te verschaffen over de toepassing van het Gemeenschapsrecht op gezondheidsdiensten en de gezondheidszorg.
3. ERKENT dat uit recente arresten van het Europees Hof van Justitie is gebleken dat er behoefte is aan verduidelijking omtrent de interactie tussen de bepalingen van het EG-Verdrag, met name wat betreft het vrij verkeer van diensten en de door de nationale gezondheidsstelsels verleende gezondheidsdiensten.
4. IS VAN OORDEEL DAT de gezondheidsstelsels een centraal onderdeel vormen van het hoge niveau van sociale bescherming in Europa en een belangrijke bijdrage tot sociale samenhang en sociale rechtvaardigheid leveren.
5. HERINNERT AAN de overkoepelende waarden universaliteit, toegang tot hoogwaardige zorg, rechtvaardigheid en solidariteit.
6. HECHT ZIJN GOEDKEURING aan de aangehechte verklaring over de gemeenschappelijke waarden en beginselen die ten grondslag liggen aan de gezondheidsstelsels in de lidstaten van de Europese Unie (zie bijlage).
7. VERZOEKT de Europese Commissie erop toe te zien dat de in de verklaring opgenomen gemeenschappelijke waarden en beginselen in acht worden genomen bij het opstellen van specifieke voorstellen betreffende de gezondheidsdiensten.
8. VERZOEKT de instellingen van de Europese Unie ervoor te zorgen dat de in de verklaring opgenomen gemeenschappelijke waarden en beginselen in hun werkzaamheden geëerbiedigd worden.

BIJLAGE

Verklaring betreffende de gemeenschappelijke waarden en beginselen

Dit is een verklaring van de 25 ministers van Volksgezondheid van de Europese Unie over de gemeenschappelijke waarden en beginselen die ten grondslag liggen aan de gezondheidsstelsels van Europa. Wij geloven dat een dergelijke verklaring belangrijk is om duidelijkheid te verschaffen voor onze burgers, en dat zij op tijd komt, gezien de recente stemming in het Parlement en het herziene voorstel van de Commissie dat ertoe strekt de gezondheidszorg uit de werkingssfeer van het richtlijnvoorstel betreffende diensten op de interne markt te halen. Wij zijn er stellig van overtuigd dat de ontwikkelingen op dit gebied het resultaat moeten zijn van politieke consensus, en niet alleen van de ontwikkelingen in de jurisprudentie.

Wij geloven ook dat het van belang is de hieronder geschetste gemeenschappelijke waarden en beginselen te beschermen voor wat betreft de toepassing van de mededingingsregels op de gezondheidssystemen waarin deze waarden en beginselen in praktijk worden gebracht.

Deze verklaring bouwt voort op de besprekingen die in de Raad en met de Commissie in het kader van de open coördinatiemethode zijn gehouden, alsmede op het beraad op hoog niveau over de mobiliteit van patiënten en de ontwikkelingen in de gezondheidszorg in de EU. In deze verklaring wordt tevens rekening gehouden met de Europese of internationale rechtsinstrumenten die van invloed zijn op het gebied van de volksgezondheid.

Deze verklaring bevat de in de hele Europese Unie gedeelde gemeenschappelijke waarden en beginselen betreffende de manier waarop gezondheidssystemen voorzien in de behoeften van de bevolkingsgroepen en van de patiënten die zij ten dienste staan. Tevens wordt toegelicht dat er grote verschillen zijn in de manieren waarop aan deze waarden en beginselen gestalte wordt gegeven in de gezondheidssystemen van de lidstaten, en dat deze verschillen zullen blijven bestaan. Met name besluiten omtrent de omvang van de gezondheidszorg waarop de burgers recht hebben en de mechanismen die worden aangewend om die gezondheidszorg te financieren en te verstrekken, zoals de mate waarin men marktmechanismen en concurrentiedruk in het beheer van de gezondheidssystemen kan laten meespelen, dienen op nationaal niveau te worden genomen.

Gemeenschappelijke waarden en beginselen

De gezondheidsstelsels van de Europese Unie vormen een onderdeel van het hoge niveau van sociale bescherming in Europa en dragen bij tot sociale samenhang en sociale rechtvaardigheid, alsook tot duurzame ontwikkeling.

De overkoepelende **waarden** *universaliteit, toegang tot hoogwaardige zorg, rechtvaardigheid en solidariteit* zijn bij de werkzaamheden van de verschillende instellingen van de EU algemeen aanvaard. Samen vormen zij een reeks waarden die in geheel Europa worden gedeeld. Universaliteit betekent dat niemand de toegang tot gezondheidszorg wordt ontnegd; solidariteit houdt nauw verband met de financiële regeling van onze nationale gezondheidsstelsels en de noodzaak om toegankelijkheid voor iedereen te garanderen; billijkheid heeft betrekking op gelijke toegang naar gelang van de behoefte, ongeacht bevolkingsgroep, geslacht, leeftijd, sociale status of vermogen om te betalen. De gezondheidsstelsels in de EU hebben ook ten doel de kloof te verminderen tussen ongelijkheden op gezondheidsgebied, hetgeen een zorg is voor de lidstaten van de EU; in nauw verband daarmee staan de werkzaamheden in de stelsels van de lidstaten ter voorkoming van ziekten door, onder meer, de bevordering van gezonde leefstijlen.

Alle gezondheidssystemen in de EU streven ernaar de patiënt centraal te stellen en in te spelen op individuele behoeften.

Verschillende lidstaten hanteren echter verschillende benaderingen om deze waarden in praktijk te brengen: zij geven bijvoorbeeld een verschillend antwoord op — bijvoorbeeld — de vraag of individuele personen een persoonlijke bijdrage moeten betalen aan een deel van de kosten van hun gezondheidszorg of dat er een algemene bijdrage moet zijn, en of deze uit een aanvullende verzekering moet worden betaald. De lidstaten passen verschillende bepalingen toe om voor rechtvaardigheid te zorgen: sommige hebben ervoor gekozen deze in de rechten van patiënten te doen uitkomen; andere in de verplichtingen van zorgaanbieders. De handhaving verschilt ook — in sommige lidstaten via de rechtbanken, in andere via commissies, ombudsmannen enz.

Een essentieel kenmerk van al onze stelsels is dat wij ernaar streven ze financieel duurzaam te maken, zodat deze waarden voor de toekomst worden behouden.

Een benadering aannemen waarbij de klemtoon naar preventieve maatregelen verschuift, maakt integrerend deel uit van de strategie van de lidstaten om de economische last die op de nationale gezondheidsstelsels drukt te verminderen, aangezien preventie aanzienlijk bijdraagt tot de vermindering van de kosten voor gezondheidszorg en derhalve tot financiële duurzaamheid, doordat ziekten, en dus ook follow-upkosten, worden vermeden.

Naast deze overkoepelende waarden is er ook een reeks **operationele beginselen** die in de hele Europese Unie worden gedeeld, in die zin dat alle burgers van de EU ervan uitgaan dat deze beginselen, en de ondersteunende structuren, overal in de EU in een gezondheidsstelsel te vinden zijn. Daartoe behoren:

— Kwaliteit

Alle gezondheidsstelsels in de EU streven ernaar hoogwaardige zorg te verstrekken. Dit wordt met name bereikt door het gezondheidspersoneel te verplichten zich voortdurend bij te scholen, op basis van duidelijk omschreven nationale normen en ervoor te zorgen dat het personeel toegang heeft tot adviezen over beste praktijken inzake kwaliteit, door innovatie te stimuleren en goede praktijken te verspreiden, regelingen te ontwikkelen om goed klinisch bestuur te garanderen, en toezicht te houden op de kwaliteit in het gezondheidsstelsel. Hierbij is ook het veiligheidsbeginsel van bijzonder belang.

— *Veiligheid*

Patiënten kunnen van ieder gezondheidsstelsel in de EU verwachten dat het de patiënt systematisch veiligheid garandeert, met inbegrip van het toezicht op risicofactoren en passende opleiding voor gezondheidswerkers, en bescherming tegen misleidende reclame voor gezondheidsproducten en behandelingen.

— *Zorg die gebaseerd is op feiten en ethiek*

Demografische uitdagingen en nieuwe medische technologieën kunnen moeilijke vragen (inzake ethiek en betaalbaarheid) doen rijzen, waarop alle lidstaten een antwoord moeten geven. Het is van essentieel belang ervoor te zorgen dat gezondheidsstelsels op feiten gebaseerd zijn, zowel voor het verstrekken van hoogwaardige behandelingen als voor het garanderen van duurzaamheid op de lange termijn. Alle stelsels worden geconfronteerd met de uitdaging om in de gezondheidszorg op zodanige wijze prioriteiten vast te stellen dat er een evenwicht is tussen de behoeften van individuele patiënten en de financiële middelen die beschikbaar zijn om de gehele bevolking te behandelen.

— *Betrokkenheid van de patiënt*

Alle gezondheidsstelsels van de EU streven ernaar de patiënt centraal te stellen. Dit betekent dat zij ten doel hebben patiënten bij hun behandeling te betrekken, hun duidelijkheid te verschaffen en, waar mogelijk, hun keuzes te bieden, bv. de keuze tussen verschillende aanbieders van gezondheidszorgdiensten. Ieder stelsel streeft ernaar individuele personen informatie te geven over hun gezondheidstoestand, en het recht te bieden volledig te worden geïnformeerd over de voorgestelde behandeling en met die behandeling in te stemmen. Alle stelsels zouden ook aan openbare controle moeten worden onderworpen en zouden goed bestuur en transparantie moeten waarborgen.

— *Verhaal*

Patiënten zouden een verhaalrecht moeten hebben indien er iets fout gaat. Dit omvat ook een transparante en eerlijke klachtenprocedure, en duidelijke informatie over aansprakelijkheid en specifieke vormen van verhaal, als bepaald in het betreffende gezondheidsstelsel (bv. vergoeding).

— *Privacy en vertrouwelijkheid*

Het recht van alle burgers van de EU op vertrouwelijkheid van persoonsgegevens wordt in de communautaire en de nationale wetgeving erkend.

Als ministers van Volksgezondheid stellen wij vast dat er een stijgende belangstelling is voor de rol van marktmechanismen (waaronder concurrentiedruk) bij het beheer van gezondheidsstelsels. Op dit gebied zijn er in de gezondheidsstelsels van de Europese Unie vele beleidsontwikkelingen aan de gang die erop gericht zijn pluraliteit en keuzemogelijkheden te stimuleren, en optimaal gebruik te maken van de middelen. Wij kunnen iets leren van elkaars beleidsontwikkelingen op dit gebied, maar het is aan de individuele lidstaten om hun eigen aanpak te bepalen met specifieke maatregelen die op het betreffende gezondheidsstelsel zijn toegesneden.

Hoewel het niet wenselijk is te proberen de gezondheidsstelsels op EU-niveau te standaardiseren, zijn de werkzaamheden inzake gezondheidszorg op Europees niveau van onschatbare waarde. De lidstaten hebben zich ertoe verbonden samen te werken om ervaringen en informatie over benaderingen en goede praktijken uit te wisselen, bijvoorbeeld via de Groep op hoog niveau inzake gezondheidsdiensten en medische zorg van de Commissie, of via de lopende open coördinatiemethode inzake gezondheidszorg en langdurige zorg, teneinde het gemeenschappelijke doel van het bevorderen van meer efficiënte en toegankelijke hoogwaardige gezondheidszorg in Europa te bereiken. Volgens ons ligt er een bijzondere waarde in alle passende initiatieven inzake gezondheidsdiensten waarbij de Europese burgers duidelijkheid omtrent hun rechten wordt geboden bij verhuizing van de ene lidstaat van de EU naar een andere, en in het vastleggen van deze waarden en beginselen in een rechtskader, teneinde de rechtszekerheid te waarborgen.

Samenvattend zijn onze gezondheidsstelsels een fundamenteel onderdeel van de sociale infrastructuur van Europa. Wij onderschatten de uitdagingen niet die ons te wachten staan voor wat betreft het in overeenstemming brengen van individuele behoeften met de beschikbare financiële middelen, gezien de veroudering van de bevolking van Europa, de stijgende verwachtingen en de vorderingen in de geneeskunde. Bij het bespreken van toekomstige strategieën zou het onze gezamenlijke zorg moeten zijn de waarden en beginselen waarop de gezondheidsstelsels van de EU steunen, te beschermen. In onze hoedanigheid van ministers van Volksgezondheid van de 25 lidstaten van de Europese Unie verzoeken wij de Europese instellingen ervoor te zorgen dat zij deze waarden zullen beschermen bij de voortzetting van de werkzaamheden om de implicaties van de Europese Unie voor de gezondheidsstelsels, alsook de integratie van gezondheidsaspecten in alle beleidsmaatregelen, te onderzoeken.